

Κριτήρια για την αξιολόγηση παραγωγής γραπτού λόγου επιπέδου A1

Το επίπεδο A1 είναι το χαμηλότερο επίπεδο λειτουργικής χρήσης της γλώσσας, όπως χαρακτηριστικά αναφέρεται στο πρώτο κεφάλαιο της έκδοσης του Συμβουλίου της Ευρώπης, *Περιγραφή Επιπέδου Αναφοράς A1 για τα Νέα Ελληνικά*. Ο υποψήφιος στο επίπεδο αυτό θα πρέπει να είναι σε θέση να παράγει απλές γραπτές δομές, έτσι ώστε να μπορεί να ανταποκριθεί αποτελεσματικά σε συγκεκριμένες περιστάσεις επικοινωνίας, καλύπτοντας μόνο στοιχειώδεις και επείγουσες ανάγκες γλωσσικής επιβίωσης. Γενικά η παραγωγή γραπτού λόγου περιορίζεται σε ανταλλαγή προσωπικών στοιχείων και παραγωγή πολύ σύντομων, απλών κειμένων (όπως μια κάρτα).

α1. Κριτήρια για την αξιολόγηση παραγωγής γραπτού λόγου επιπέδου A1 για παιδιά

Στο επίπεδο αυτό οι υποψήφιοι θα πρέπει να είναι σε θέση να σχηματίζουν σύντομες προτάσεις με απλή δομή και να χρησιμοποιούν τα βασικά σημεία στίξης. Στο πλαίσιο αυτό θα πρέπει να είναι σε θέση να γράφουν απλές προτάσεις περιγράφοντας τον εαυτό τους, το σπίτι ή το σχολείο τους, τη γειτονιά τους. Επιπλέον, θα πρέπει να μπορούν να περιγράφουν με μεμονωμένες προτάσεις μια ιστορία με ερεθίσματα εικόνες ή σύντομους διαλόγους.

Η κλίμακα αξιολόγησης που παρατίθεται στη συνέχεια έχει σχεδιαστεί με βάση όχι μόνο τις οδηγίες του αναλυτικού εξεταστικού προγράμματος αλλά και τις μαθησιακές ιδιαιτερότητες των παιδιών ηλικίας μέχρι 12 ετών που εξετάζονται για το εν λόγω επίπεδο.

Κλίμακα ολιστικής αξιολόγησης επιπέδου A1 για παιδιά

1, 2, 3, 4, 5: Δεν υπάρχει καμία σχέση του περιεχομένου με το θέμα. Ο αριθμός των λέξεων του κειμένου είναι σημαντικά μικρότερος. Το κείμενο αποτελείται από άναρχα κατανεμημένες προτάσεις και/ή φράσεις, που καθιστούν αδύνατη την κατανόησή του.¹ Το λεξιλόγιο² είναι πάρα πολύ φτωχό, ενώ υπάρχουν πάρα πολλά λάθη. Τα μορφοσυντακτικά λάθη³ είναι τόσο πολλά που καθιστούν αδύνατη τη μετάδοση του μηνύματος. Πάρα πολλά ορθογραφικά λάθη. Απουσιάζει η στίξη (τελεία, ερωτηματικό). Υπάρχει κεφαλαιογράμματα γραφή. Το κείμενο είναι άτονο ή παράτονο.

6, 7, 8, 9, 10: Υπάρχει σχέση περιεχομένου-θέματος, αν και δυσδιάκριτη, αλλά δε γίνεται ούτε στοιχειώδης ανάπτυξη του θέματος, ενώ υπάρχουν και αρκετές ασάφειες. Το κείμενο παρουσιάζει αρκετές ελλείψεις ως προς τον αριθμό των λέξεων. Δεν έχει καλή οργάνωση και οι προτάσεις, αν και ελάχιστες, δε συνδέονται νοηματικά μεταξύ τους. Το λεξιλόγιο είναι

¹ Στο επίπεδο αυτό η συνοχή μπορεί να επιτευχθεί με τη χρήση απλών, κυρίως περιγραφικών, επιρρημάτων (τοπικά, χρονικά, τροπικά, ποσοτικά) και με τους συνδέσμους: και, ή, όταν, γιατί, αν (όρο-προϋπόθεση), να, για να.

² Ο υποψήφιος απαιτείται να διαθέτει ένα απλό ρεπερτόριο λέξεων και φράσεων που σχετίζονται με τα προσωπικά στοιχεία και συγκεκριμένες χειροπιαστές καταστάσεις και να χρησιμοποιεί τουλάχιστον τις προσωπικές αντωνυμίες.

³ Σε μορφολογικό επίπεδο ιδιαίτερη έμφαση δίνεται στην αναγνώριση της διαφοράς των καταλήξεων στο θέμα των λέξεων, στη χρησιμοποίηση του κατάλληλου άρθρου μπροστά από τα ουσιαστικά ανάλογα με το γραμματικό τους γένος, του σωστού αριθμού των λέξεων ανάλογα με την επιθυμητή έννοια, της σωστής πτώσης, του σωστού γένους του άρθρου, οριστικού ή αορίστου, της χρήσης των προσώπων του ρήματος της α' συζυγίας ανάλογα με το υποκείμενο καθώς και των χρόνων (Ενεστώτας, Αόριστος, Απλός Μέλλοντας Ενεργητικής φωνής) και των εγκλίσεων (Οριστική, Απλή Υποτακτική, απλή Προστακτική) ανάλογα με το επιθυμητό νόημα. Σε συντακτικό επίπεδο έμφαση δίνεται στο σχηματισμό απλών προτάσεων, στη συμφωνία των κύριων όρων τους, στη σωστή χρήση της άρνησης, στη σύνδεση των προτάσεων με το «και».

ιδιαίτερα φτωχό και τα λάθη αρκετά συχνά. Σε μορφοσυντακτικό επίπεδο τα λάθη είναι πάρα πολλά και σε συνδυασμό με τα ορθογραφικά λάθη καθιστούν δυσνόητο το κείμενο. Η στίξη και ο τονισμός των λέξεων είναι ιδιαίτερα προβληματικά.

11, 12, 13, 14, 15: Το θεματικό κέντρο είναι μερικώς ευδιάκριτο και η ανάπτυξη του θέματος, αν και περιορισμένη ή ανεπαρκής ως προς ορισμένες πλευρές, είναι ανεκτή. Το κείμενο είναι σχετικά εκτενές, αλλά παρουσιάζει ορισμένες ελλείψεις ως προς τον αριθμό των λέξεων. Η οργάνωσή του, παρά την απουσία αλληλουχίας νοημάτων σε ορισμένα σημεία, είναι εμφανής. Η επιλογή λεξιλογίου είναι ορθή, αν και ιδιαίτερα περιορισμένη ως προς το εύρος, και παρατηρείται προσπάθεια υιοθέτησης του αναμενόμενου ρεπερτορίου ολοφράσεων, ωστόσο είναι «εμφανώς» ανεπιτυχής. Τα μορφοσυντακτικά λάθη είναι πολλά αλλά μόνο ορισμένα από αυτά ιδιαίτερα σοβαρά. Σε συνδυασμό όμως με τα ορθογραφικά λάθη και τα λάθη τονισμού και στίξης ενδέχεται να επηρεάζουν την κατανόηση του κειμένου.

16, 17, 18, 19, 20: Η κύρια ιδέα του θέματος είναι ιδιαίτερα σαφής, αλλά ορισμένες πλευρές του δεν έχουν αναπτυχθεί επαρκώς. Το κείμενο είναι για το επίπεδο του σχετικά καλά οργανωμένο, χωρίς σοβαρά κενά στην αλληλουχία των νοημάτων. Το λεξιλόγιο είναι καλό, αν και όχι εξαιρετικό, με συχνή χρήση των αναμενόμενων ολοφράσεων, ενώ τα λάθη είναι λίγα. Η χρήση των κατάλληλων για το επίπεδο συντακτικών και μορφολογικών δομών είναι αποτελεσματική, αλλά όχι πάντα ακριβής. Τα ορθογραφικά λάθη είναι λίγα, κάποια, όμως, σοβαρά. Τα λάθη τονισμού και στίξης δε δημιουργούν προβλήματα στην κατανόηση του κειμένου.

21, 22, 23, 24, 25: Το θεματικό κέντρο είναι εμφανές και το ζητούμενο έχει αναπτυχθεί πλήρως. Το κείμενο είναι σωστά οργανωμένο, οι ιδέες παρουσιάζονται απλά, με λογική σειρά και οι προτάσεις συνδέονται μεταξύ τους με τους κατάλληλους για το επίπεδο μεταβατικούς μηχανισμούς. Εξαιρετική χρήση του στοιχειώδους, αλλά ιδανικού για το επίπεδο, ρεπερτορίου λέξεων και απλών φράσεων. Οι μορφοσυντακτικές δομές που χρησιμοποιούνται είναι σωστές και, μολονότι απλές, καλύπτουν όλα όσα διδάσκονται στο αντίστοιχο επίπεδο. Ελάχιστα και όχι σοβαρά είναι τα ορθογραφικά λάθη. Άψογοι είναι ο τονισμός των λέξεων και η στίξη.

α.2. Κριτήρια για την αξιολόγηση παραγωγής γραπτού λόγου επιπέδου Α1 για εφήβους και ενήλικους

Ο ενήλικας υποψήφιος για το επίπεδο Α1 αναμένεται να είναι σε θέση να σχηματίζει σύντομες προτάσεις σε πολύ απλή και σαφή γλώσσα, με απλή δομή και να χρησιμοποιεί τα βασικά σημεία στίξης. Στο πλαίσιο αυτό θα πρέπει να είναι σε θέση να γράφει απλές προτάσεις περιγράφοντας τον εαυτό του, τον τόπο διαμονής του, το επάγγελμά του και εκφράζοντας θετικά και αρνητικά συναισθήματα. Επιπλέον θα πρέπει να μπορεί να γράφει μια κάρτα (κυρίως σε φιλικό ύφος), να συμπληρώνει τα στοιχεία του σε απλές αιτήσεις και να γράφει απλά σημειώματα και μηνύματα.

Κλίμακα ολιστικής αξιολόγησης επιπέδου A1 για εφήβους και ενηλίκους

1, 2, 3, 4, 5: Δεν υπάρχει καμία σχέση του περιεχομένου με το θέμα. Ο αριθμός των λέξεων του κειμένου είναι σημαντικά μικρότερος. Το κείμενο πάσχει από οργάνωση. Αποτελείται από άναρχα κατανεμημένες προτάσεις και/ή φράσεις.⁴ Το λεξιλόγιο⁵ είναι πάρα πολύ φτωχό και συχνά λανθασμένο και/ή ακατάλληλο. Τα μορφοσυντακτικά λάθη⁶ είναι τόσο πολλά που καθιστούν αδύνατη τη μετάδοση του μηνύματος. Πάρα πολλά ορθογραφικά λάθη. Υπάρχει κεφαλαιογράμματη γραφή. Το κείμενο είναι άτονο ή παράτονο. Απουσιάζει η στίξη.⁷

6, 7, 8, 9, 10: Υπάρχει σχέση περιεχομένου-θέματος, αν και δυσδιάκριτη, αλλά δε γίνεται ούτε στοιχειώδης ανάπτυξη του, ενώ υπάρχουν και αρκετές ασάφειες. Το κείμενο παρουσιάζει αρκετές ελλείψεις ως προς τον αριθμό των λέξεων. Η οργάνωση και η συνοχή του παρουσιάζει πολλά κενά. Το λεξιλόγιο είναι ιδιαίτερα φτωχό και αρκετά συχνά ακατάλληλο. Σε μορφοσυντακτικό επίπεδο τα λάθη είναι πάρα πολλά και σε συνδυασμό με τα ορθογραφικά λάθη καθιστούν δυσνόητο το κείμενο. Η στίξη και ο τονισμός των λέξεων είναι ιδιαίτερα προβληματικά.

11, 12, 13, 14, 15: Το θεματικό κέντρο είναι μερικώς ευδιάκριτο και η ανάπτυξη του θέματος, αν και περιορισμένη ή ανεπαρκής ως προς ορισμένες πλευρές, είναι ανεκτή. Το κείμενο είναι σχετικά εκτενές, αλλά παρουσιάζει ορισμένες ελλείψεις ως προς τον αριθμό των λέξεων. Η οργάνωσή του, παρά την απουσία αλληλουχίας νοημάτων και συνεκτικών μηχανισμών σε ορισμένα σημεία, είναι εμφανής. Η επιλογή λεξιλογίου είναι ορθή, αν και ιδιαίτερα περιορισμένη ως προς το εύρος, και παρατηρείται προσπάθεια υιοθέτησης του αναμενόμενου ρεπερτορίου ολοφράσεων, ωστόσο είναι «εμφανώς» ανεπιτυχής. Τα μορφοσυντακτικά λάθη είναι πολλά, αλλά μόνο ορισμένα από αυτά ιδιαίτερα σοβαρά. Σε συνδυασμό όμως με τα ορθογραφικά λάθη και τα λάθη τονισμού και στίξης ενδέχεται να επηρεάζουν την κατανόηση του κειμένου.

16, 17, 18, 19, 20: Η κύρια ιδέα του θέματος είναι ιδιαίτερα σαφής, αλλά ορισμένες πλευρές του δεν έχουν αναπτυχθεί. Το κείμενο είναι σχετικά καλά οργανωμένο και χρησιμοποιούνται ορισμένες μεταβατικές λέξεις/φράσεις. Το λεξιλόγιο είναι σχετικά καλό, αν και όχι εξαιρετικό, με συχνή χρήση ολοφράσεων, ενώ τα λάθη είναι λίγα. Η χρήση των κατάλληλων για το επίπεδο συντακτικών και μορφολογικών δομών είναι αποτελεσματική, αλλά όχι πάντα ακριβής. Ελάχιστα και όχι ιδιαίτερα σοβαρά είναι τα λάθη τονισμού και τα ορθογραφικά. Τα λάθη στίξης είναι λίγα.

21, 22, 23, 24, 25: Το θεματικό κέντρο είναι εμφανές και τα επιχειρήματα που σχετίζονται με το θέμα έχουν αναπτυχθεί πλήρως. Το κείμενο είναι άψογα οργανωμένο και οι μεταβατικοί

⁴ Στο επίπεδο αυτό η συνοχή επιτυγχάνεται εκτός από όσα αναφέρθηκαν για τα παιδιά και με τη χρήση νέων επιρρημάτων (τοπικά, χρονικά, τροπικά, ποσοτικά, βεβαιωτικά, διστακτικά αρνητικά) και με τους συνδέσμους *μόνο, λοιπόν, που, πριν*.

⁵ Ο υποψήφιος απαιτείται να διαθέτει ένα απλό ρεπερτόριο λέξεων και φράσεων που σχετίζονται με προσωπικά του στοιχεία, καθημερινές καταστάσεις επικοινωνίας μέσα και έξω από το σπίτι και κάποια κοινωνιοπολιτισμικά στοιχεία της ελληνικής γλώσσας που συμβαδίζουν με τα ενδιαφέροντα και το γνωστικό επίπεδο των υποψηφίων αυτής της ηλικίας.

⁶ Ο υποψήφιος πρέπει να μπορεί να δηλώνει όλα όσα ορίστηκαν για το επίπεδο A1 για παιδιά και επιπλέον σε μορφολογικό επίπεδο να χρησιμοποιεί τα κτητικά αριθμητικά, το συγκριτικό βαθμό περιφραστικά, τις προσωπικές και ορισμένες από τις ερωτηματικές, αόριστες, κτητικές και δεικτικές αντωνυμίες καθώς και την ενεργητική φωνή των ρημάτων της β' συζυγίας (-ώ), ενώ σε συντακτικό επίπεδο πρέπει να μπορεί να αντιλαμβάνεται το συντακτικό ρόλο της κάθε πτώσης (όχι της γενικής) και να τη χρησιμοποιεί σωστά, να σχηματίζει απλές προτάσεις, να χρησιμοποιεί μεταβατικά και αμετάβητα ρήματα και μερικές από τις προθέσεις και τους συνδέσμους στην προσπάθειά του να παράγει λόγο σύνθετο καθώς και αυτολεξεί πλάγιο λόγο.

⁷ Τελεία, κόμμα, ερωτηματικό, θαυμαστικό.

μηχανισμοί που χρησιμοποιούνται συνέχουν το κείμενο. Εξαιρετική χρήση του στοιχειώδους αλλά κατάλληλου για το επίπεδο, ρεπερτορίου λέξεων και απλών φράσεων. Οι μορφοσυντακτικές δομές που χρησιμοποιούνται είναι σωστές και, μολονότι απλές, καλύπτουν όλα όσα αναμένονται για το αντίστοιχο επίπεδο. Ελάχιστα και όχι σοβαρά είναι τα ορθογραφικά λάθη (εντοπίζονται στο θέμα των λέξεων). Άψογοι είναι ο τονισμός των λέξεων και η στίξη.